

12.01.2021

AR376
4570/00.00/2020

Puolustusministeriö
Resurssipoliittinen osasto / kiinteistö- ja ympäris-
töyksikkö

PL 31
00131 HELSINKI

1. AQ23704 PLM lausuntopyyntö 7.12.2020
2. CQ10796 ILMAVEHOS lausunto 28.12.2020
3. BQ20213 PVLOGLE lausunto 29.12.2020

PELOGOS LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI LENTOLIIKENTEEEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

1 Taustaa

Puolustusministeriö on pyytänyt Puolustusvoimilta lausuntoa viiteasiakirjalla 1 luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä. Pääesikunnan logistiikkaosasto on huomionnut lausunnossaan ilmavoimien esikunnan huolto-osaston (viite 2) ja Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan (viite 3) lausunnot.

Periaatepäätöksen luonnoksessa on listattu toimenpiteitä, joiden avulla on tarkoitus edetä lentoliikenteen päästöjen vähentämiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Listatut toimenpiteet käsittelevät uusiutuvien lentopolttoaineiden käytön edistämistä, uusien energiamuotojen käyttöönottoa, liikennejärjestelmän ja liikennevälineiden energiatehokkuuden edistämistä, päästöjen hinnoittelua sekä edellä mainittujen toimenpiteiden seurantaa ja mittaamista. Periaatepäätös ohjaisi Suomen kansainvälistä vaikuttamistyötä ja linjaisi lentoliikenteen päästöjen vähentämistä myös kotimaassa.

2 Lausunto

Lausuttavana oleva periaatepäätösluonnos pohjautuu lähinnä kaupallisen siviili-ilmailun lähtökohdista tehtyyn lentoliikenteen päästöjen vähentämisen suunnitteluun. Sotilasilmailua ei ole tässä työssä otettu huomioon, koska sen säätely pohjautuu maanpuolustuksen ja turvallisuuspolitiikan lähtökohtiin eikä sitä koskien ole olemassa samanlaisia kansainvälisiä säätelymekanismeja kuin kaupallisessa ilmailussa.

Sotilasilma-aluksien käyttötarkoitus ja niiden suorituskyvyille tätä kautta tulevat suorituskykyvaatimukset tuovat rajoituksia käytettävissä olevien

päästövähennyskeinojen käytölle. Suurin osa puolustusvoimien sotilas-ilmailun päästöistä aiheutuu hävittäjäkalustolla (HN ja HW) annettavasta lentokoulutuksesta, joka on keskeistä Suomen ilmapuolustuksen suorituskyvyn kannalta.

Periaatepäätösluonnoksessa on kuitenkin joitakin toimenpiteitä, joita voidaan hyödyntää sotilasilmailun aiheuttamien päästöjen vähentämisessä tietyin reunaehdoin.

- Uusiutuvia lentopolttoaineita voidaan käyttää sotilasilmailussa, mikäli ne täyttävät samat tekniset laatuvaatimukset kuin nykyisin käytettävät lentopolttoaineet ja mikäli kustannustaso ei nouse niin, että operatiivinen lentotoiminta ja lentokoulutus kärsisivät. Tässä on otettava huomioon myös uusiutuvien lentopolttoaineiden saatavuus ja soveltuminen varastointi- ja jakelujärjestelmän asettamiin teknisiin vaatimuksiin.
- Uusien energiamuotojen käyttö, kuten sähkö, voi olla mahdollista joissain sotilasilma-alustyypeissä. Tämä voisi tulla kysymykseen lähinnä kuljetus- ja yhteyskonekalustossa tai miehittämättömien ilma-alusten kohdalla. Sotilaskäytössä olevia sähkökäyttöisiä miehittämättömiä ilma-aluksia on jo puolustusvoimien käytössä. Suurta energiamäärää tarvitsevan nykyisen kaltaisen hävittäjäkaluston kohdalla ei ole näköpiirissä realistisista mahdollisuutta sähkön käyttöön energialähteenä.
- Lentoliikennejärjestelmän tehokkuuden kehittäminen eli lentoliikenteen sujuvuuden edistäminen ilmatilan toimivuutta parantamalla tuo mahdollisuuden vähentää myös sotilasilmailun päästöjä. Siviili- ja sotilasilmailu käyttää Suomessa samoja lentoasemia ja osittain samaa ilmatilaa, jonka sujuvuuden parantamisesta hyötyy myös sotilasilmailu lyhyempien lentoaikojen muodossa. Tosin Suomen nykyinen ilmatila ja sen järjestelyt ovat jo melko sujuvia sotilasilmailun kannalta eli kehittämispotentiaalia on vähemmän kuin esimerkiksi maissa joiden ilmatila on suuren lentoliikennemäärän vuoksi ruuhkainen. Tehokas sotilaslentotoiminnan harjoittelu vaatii kuitenkin ajoittain isoja ilmatila-alueita, joista voi aiheutua tilapäisiä rajoituksia siviili- ja kaupalliselle liikenteelle. Nämä rajoitukset pyritään minimoimaan hyvällä ilmatilanhallinnan suunnittelulla ja toteutuksella.
- Päästöjen seurantaan ja mittaamiseen liittyen puolustusvoimat on seurannut sotilasilmailun aiheuttamia päästöjä jo pitkään, yli 25 vuotta. Päästöjen seuranta osana puolustusvoimien kaikkia päästöjä on järjestetty periaatepäätösluonnoksen mukaisesti jo nykyään.

Puolustusvoimat hyödyntää kaupallisen siviili-ilmailun toimijoita henkilö- ja rahtikuljetuksissa. Näiltä osin ei ole nähtävissä esteitä lausuntopyynnössä mainittujen toimenpiteiden soveltamiselle puolustusvoimien käyttämissä lentokuljetuksissa.

3 Yhteenveto

Lausuttavana oleva periaatepäätös on tehty siviili-ilmailun lähtökohdista eikä sitä ole tarkoitettu sovellettavaksi sotilasilmailuun. On tarkoituksenmukaista jättää sotilasilmailu sellaisenaan päästöjen vähentämisen vaatimusten ulkopuolelle. Joitakin valtioneuvoston periaatepäätösluonnoksen mukaisia toimenpiteitä on mahdollista tulevaisuudessa soveltaa sotilasilmailuun niiltä osin kuin se on teknisesti mahdollista ja ne eivät vaaranna Suomen ilmapuolustuksen suorituskykyä. Sotilasilmailussa pyritään kaikissa olosuhteissa mahdollisimman energiatehokkaaseen toimintaan lentotoiminnan suunnittelulla, sen kehittämisellä sekä osallistamalla ilmatilanhallinnan suunnitteluun kansallisesti ja kansainvälisesti.

Logistiikkapäällikön sijainen
Kommodori

Pasi Pajunen

Kehittämissektorin johtaja
Everstiluutnantti

Juha Ponto

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

PVLOGLE
ILMAVE H-OS